

3.2.

Píndoles formatives.

Intervenció educativa: mesures ordinàries

»Píndola formativa 5: Barreres per a l'aprenentatge i la participació

*Les barreres humanes,
la falta de sensibilitat cap a les persones diferents,
la falta de coneixement sobre les noves tendències educatives
i el dret inalienable a l'educació,
així com al gaudi dels ambients regulars.*

Patricia Frola

Què són?	El concepte barreres per a l'aprenentatge i la participació va ser desenvolupat per Booth i Ainscow (Ainscow, 1999; Booth, 2000; Booth i Ainscow, 2002). És un concepte nuclear pel que fa a la forma en què el professorat ha d'enfocar el seu treball educatiu amb l'alumnat en desavantatge o més vulnerable als processos d'exclusió. Posa l'èmfasi en una perspectiva contextual o social sobre les dificultats d'aprenentatge o la discapacitat. Ens fa veure que aquestes dificultats naixen de la interacció entre l'alumnat i els seus contextos: les circumstàncies socials i econòmiques, la gent, la política educativa, la cultura dels centres, els mètodes d'ensenyament. És allò que dificulta o limita l'accés a l'educació o al desenvolupament educatiu de l'alumnat, per tant en una escola inclusiva, aquest concepte depassa el de necessitats educatives especials ja que se centra en la interacció amb el context i no en un problema inherent al'alumnat.
Anàlisi de factors	L'educació inclusiva té com a punt de partida l'articulació d'estratègies d'anàlisi i sistematització de factors (barreres) que dificulten o limiten el ple accés a l'educació. ▪ Valors. ▪ Recursos existents. ▪ Escola per a tots. ▪ Atenció a la diversitat de l'alumnat. Cal preguntar-se i reflexionar sobre: ▪ Quines són les barreres, de tot tipus que dificulten o impedeixen l'aprenentatge d'un alumne o alumna? ▪ Quines barreres són les que poden limitar o fins i tot poden impedir la seua participació?
Dimensions	▪ Cultura escolar (valors, creences i actituds compartides). ▪ Processos de planificació, coordinació i funcionament del centre (projectes educatius i curriculars, comissions i equips, direcció i consell escolar, horaris, agrupaments, distribució de recursos, etc.). ▪ Pràctiques d'aula (metodologia d'ensenyament, tipus d'interdependència entre l'alumnat, pràctiques avaluadores, recursos, etc.).

Tipus (Puigdemívol, 2012)

Barreres actitudinals

Destaca la tendència a la derivació. A suposar que l'alumnat amb discapacitat "no és el nostre alumnat", sinó que més aviat és l'alumnat de l'especialista. La justificació que se sol donar és que el docent de Primària no té els coneixements suficients com per a afrontar l'educació de l'alumnat amb discapacitat.

Alguns exemples poden ser:

- Actitud negativa del docent cap a l'alumnat.
- Expectatives molt baixes o molt altes dels pares.
- Actitud sobreprotectora de pares, de docents o de companys.
- Assetjament o rebuig dels companys.

Barreres metodològiques

Destaca la creença que és imprescindible treballar a l'aula amb nivells d'aprenentatge semblants entre l'alumnat, perquè en cas contrari es fa impossible el treball individualitzat. Aquesta forma de pensar dificulta enormement l'atenció de l'alumnat amb discapacitat.

- Currículum rígid, poc o gens flexible.
- Ensenyament homogeni.
- No es respecta el ritme.
- Contingut curricular poc relacionat amb les experiències prèvies i la vida diària de l'alumnat.
- Exigències curriculars poc apropiades a les etapes del desenvolupament d'una part de l'alumnat.
- Material d'ensenyament poc comprensible.
- Escassa coordinació metodològica entre docents.
- Etc.

Tipus (Puigdemívol, 2012)

Barreres organitzatives

- Temps excedit en el desenvolupament d'activitats.
- Falta de planificació didàctica a l'hora de treballar dos docents a l'aula i atendre millor la diversitat.
- Falta de preparació de materials que s'utilitzen.
- Falta de treball cooperatiu entre els docents.
- Repetició constant de temps mort entre activitats.
- Agrupació dels xiquets i xiquetes per característiques semblants. Creació de grups homogenis.
- Absència d'utilització d'espais físics diferents a l'aula base.

Barreres socials

- Realització d'activitats individuals i diferents a les del grup classe.
- No es fomenta la comunicació i la companyonia entre l'alumnat del grup classe.
- Falta de sensibilització i conscienciació envers les persones diferents.
- Poca comunicació amb els pares de l'alumnat.

